

Η αποκατάσταση της κοινωνίας με τον Θεό (Ματ 18:10-20)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Δευτέρα του Αγίου Πνεύματος

Αν η γιορτή της Πεντηκοστής θεωρείται η γενέθλια ημέρα της Εκκλησίας, η αφιερωμένη στο Άγιο Πνεύμα γιορτή υπενθυμίζει προς πάσα κατεύθυνση τη βασική αρχή που συγκροτεί μια ομάδα ανθρώπων σε Εκκλησία· την αποκατάσταση της κοινωνίας ανάμεσα στον Θεό και στον άνθρωπο και στους ανθρώπους μεταξύ τους. Τη βασική αυτή αρχή συνοψίζει με τον πιο γλαφυρό τρόπο το Κοντάκιον της γιορτής:

Ὅτε καταβὰς τὰς γλώσσας συνέχεε

διεμέριζεν ἔθνη ὁ Ὑψιστος·

ὅτε τοῦ πυρὸς τὰς γλώσσας διένειμεν

εἰς ἐνότητα πάντας ἐκάλεσεν·

καὶ συμφώνως δοξάζομεν τὸ πανάγιον Πνεῦμα.

Η ιστορία στην οποία παραπέμπει ο συγκεκριμένος ύμνος περιέχεται στο κεφάλαιο 11 του βιβλίου της Γενέσεως και αποτελεί τον τελευταίο σταθμό στη μακρά πτωτική πορεία που ακολούθησε ο άνθρωπος στην προσπάθειά του να ανεξαρτητοποιηθεί από τον Θεό. Πρόκειται για μια πορεία που περιγράφεται

παραστατικά και με ζωηρές εικόνες στα ένδεκα πρώτα κεφάλαια της *Γενέσεως* και που χαρακτηρίζεται από μια αλυσιδωτή διάσπαση των σχέσεων, ως συνέπεια της διάσπασης των σχέσεων του ανθρώπου με τον Θεό. Κάθε φορά που ο άνθρωπος επιχειρεί να εξισωθεί με τον Θεό, είτε με την απόκτηση γνώσης (βρώση απαγορευμένου καρπού, Γεν 3:1εξ) είτε με τη βιολογική βελτίωση του είδους του (γάμος υπερφυσικών όντων με θνητές γυναίκες, Γεν 6:1εξ) είτε με την τεχνολογική πρόοδο (οικοδομή πανύψηλου πύργου, Γεν 11:1εξ) βιώνει και μια νέα διάσπαση των σχέσεών του με τον συνάνθρωπό του· καταστροφή των σχέσεων ανάμεσα στο ζευγάρι (Αδάμ – Εύα), ανάμεσα στα αδέλφια (Κάιν – Άβελ), ανάμεσα στον πατέρα και στον γιο (Νώε – Χαμ) και, τέλος, πλήρης διάσπαση της κοινωνίας (αδυναμία συνεννόησης).

EPSON scanner image

Όμως ο Θεός δεν εγκαταλείπει ούτε για λίγο το πλάσμα του, και διαμορφώνει τις συνθήκες για την αποκατάσταση των μεταξύ τους σχέσεων, αναζητώντας ανθρώπους που θα δεχτούν να συνεργαστούν μαζί του για τον σκοπό αυτόν. Αυτό το συνεχές ενδιαφέρον του Θεού για την αποκατάσταση της κοινωνίας που περιγράφεται με πλήθος ζωηρών εικόνων και γλαφυρών ιστοριών στην *Παλαιά Διαθήκη*, συνοψίζεται με ιδιαίτερα παραστατικό τρόπο στο ρητορικό ερώτημα που μέσα από το ευαγγελικό ανάγνωσμα της γιορτής απευθύνει ο Ιησούς στους ακροατές του: «Τι νομίζετε; αν κάποιος έχει εκατό πρόβατα και του χαθεί απ' αυτά το ένα, δεν θ' αφήσει τα ενενήντα εννιά στα βουνά για να πάει ν' αναζητήσει το χαμένο;» (Ματ 18:12).

Ο Θεός κάνει πάντα το πρώτο βήμα και περιμένει την ανταπόκριση του ανθρώπου. Όπως ο Θεός συγχωρεί τον άνθρωπο, έτσι αναμένει και από τον άνθρωπο να συγχωρεί τον συνάνθρωπό του. Και σ' αυτό το θέμα αναφέρεται ο Ιησούς αμέσως μετά την παραβολή του χαμένου προβάτου. Συγχωρώντας ο άνθρωπος τον συνάνθρωπό του μιμείται τον Θεό και αυτό είναι ένα μεγάλο βήμα προς την αποκατάσταση της κοινωνίας.

Αλλά ο Θεός γνωρίζει πόσο δύσκολο είναι για τον άνθρωπο να απαλλαγεί από την ατομικότητά του, να στραφεί ως πρόσωπο προς τον άλλον, να δώσει προτεραιότητα στα ενδιαφέροντα και στις ανάγκες των άλλων, φτάνοντας μέχρι και στη θυσία των δικών του αναγκών. Γι' αυτό ο Χριστός υποσχέθηκε στους μαθητές του ότι όταν ολοκληρώσει τη δράση του στη γη δεν πρόκειται να τους αφήσει μόνους, αλλά θα τους στείλει κάποιον άλλον που θα βρίσκεται συνέχεια μαζί τους και θα τους συμπαραστέκεται. Αυτό είναι το έργο του Αγίου Πνεύματος μέσα στην Ιστορία της ανθρωπότητας και του κάθε χριστιανού χωριστά. Να δημιουργήσει μια τέλεια κοινωνία προσώπων όμοια με την κοινωνία των προσώπων της Αγίας Τριάδας.

Για να επιτευχθεί όμως αυτό δεν είναι αρκετό να αποδεχτεί κανείς τη διδασκαλία του Χριστού. Πρέπει κανείς να γεννηθεί ξανά, να γίνει καινούργιος άνθρωπος. Όπως ακριβώς το βρέφος όταν γεννιέται αλλάζει εντελώς τον τρόπο της ζωής του, έτσι και ο αναγεννημένος από το Άγιο Πνεύμα άνθρωπος βιώνει εντελώς πρωτόγνωρες εμπειρίες. Όπως ακριβώς το βρέφος όταν γεννιέται παύει να εξαρτά τη ζωή του από τον ομφάλιο λώρο της μητέρας του και μαθαίνει να ζει στηριζόμενο στις δικές του δυνατότητες και επιλογές, έτσι και ο αναγεννημένος από το Άγιο Πνεύμα άνθρωπος παύει να καθορίζει την ύπαρξή του με βάση τις βιολογικές του ανάγκες και την ατομικότητά του και μαθαίνει να ζει σε σχέση με τον Θεό και τους άλλους. Η σχέση όμως αυτή με τον Θεό δεν επιτυγχάνεται μέσα από μια νομικού τύπου διαδικασία αποκατάστασης σχέσεων ούτε με την ηθική βελτίωση του ατόμου, αλλά με την κατάφαση του ανθρώπου στην επεύλεση του Αγίου Πνεύματος μέσα του, που θα ανακαινίσει πλήρως τη ζωή του, νεκρώνοντας τον παλιό άνθρωπο, προκειμένου να γεννηθεί ένας καινούργιος, ο Χριστός.

Χωρίς αυτήν την ανακαίνιση της ζωής του ανθρώπου δεν υφίσταται Εκκλησία, αλλά απλώς μια συνάθροιση πιστών, που ο καθένας προσεύχεται για τον εαυτό του, παρακαλεί τον Θεό για τις δικές του ανάγκες, αδιαφορώντας πλήρως για τις ανάγκες του άλλου που στέκεται δίπλα του. Κατ' αυτόν τον τρόπο όμως το μόνο που επιτυγχάνει κανείς είναι η ψευδαίσθηση ότι εισακούεται από τον Θεό. Αλλά το σχέδιο του Θεού για τον κόσμο δεν αποβλέπει στην εξυπηρέτηση και σωτηρία κάποιων καλών χριστιανών, αλλά στη σωτηρία ολόκληρης της

ανθρωπότητας. Γι' αυτό ο Χριστός διαβεβαιώνει τους ακροατές του ότι μόνο μέσα από την αποκατάσταση των μεταξύ τους σχέσεων θα αποκτήσουν και αληθινή σχέση με τον Θεό: «Σας βεβαιώνω επίσης πως αν δύο από σας συμφωνήσουν στη γη για ένα πράγμα που θα ζητήσουν, ο ουράνιος Πατέρας μου θα τους το κάνει. Γιατί όπου είναι συναγμένοι δύο ή τρεις στο όνομά μου, εκεί είμαι κι εγώ ανάμεσά τους» (Ματ 18:19-20).

Αυτός ακριβώς είναι ο ρόλος του Αγίου Πνεύματος μέσα στην ανθρώπινη Ιστορία. Το Άγιο Πνεύμα είναι ο συμπαραστάτης όλων των ανθρώπων· είναι ο Θεός που κατοικεί μόνιμα στον κόσμο, ανάμεσα στους ανθρώπους, προκειμένου να διαμορφώσει μια αληθινή κοινωνία. Μοναδική προϋπόθεση οι άνθρωποι να δεχτούν τον Θεό ανάμεσά τους.